

In zaak 793/79,

verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Bundes-sozialgericht in het aldaar aanhangig geding tussen

A. MENZIES, te Offenbach-Waldheim,

en

BUNDESVERSICHERUNGSANSTALT FÜR ANGESTELLTE, te Berlijn,

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van artikel 46, lid 2, van 's Raads verordening nr. 1408/71 van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen Gemeenschap verplaatsen (PB L 149, blz. 2),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

samengesteld als volgt: H. Kutscher, president, J. Mertens de Wilmars en Mackenzie Stuart, rechters,

advocaat-generaal: G. Reischl

griffier: H. A. Rühl, hoofdadministrateur

het navolgende

ARREST

De feiten

I — Feiten en procesverloop

1. De heer Menzies, verzoeker in het hoofdgeding, is een op 15 juli 1937 geboren en in Duitsland wonende Engelsman, die in december 1975 arbeidsonge-

schikt is geworden. Hij had toen aan het orgaan belast met de uitvoering van de ziekte- en invaliditeitsverzekering van werknemers („Angestelltenversicherung”) voor 24 maanden — en voor 248 maanden aan een Engels verzekeringsorgaan — zijn bijdrage betaald.

Op zijn verzoek werd hem door verweerster met ingang van januari 1976 een arbeidsongeschiktheidspensioen toegekend. Omdat hij de in artikel 23, lid 3, van het Angestelltenversicherungsgesetz („AVG“) voorziene wachttijd van 60 maanden niet had vervuld, heeft verweerster overeenkomstig artikel 45, lid 1, van verordening nr. 1408/71 de in Engeland vervulde verzekeringstijdvakken in aanmerking genomen en de uitkering berekend op grondslag van artikel 46, lid 2 (letters a en b) der verordening. Ter vaststelling van het theoretisch bedrag der onder a) bedoelde uitkering en ter bepaling van de verzekeringsjaren als bedoeld in artikel 35 van het AVG heeft verweerster behalve de 24 Duitse en de 248 Engelse verzekeringsmaanden ook — krachtens artikel 37 van het AVG — een extra periode van 199 maanden in aanmerking genomen. De extra periode wordt toegerekend aan verzekerden die vóór het bereiken van de 55-jarige leeftijd arbeidsongeschikt worden. Bij de berekening van die periode wordt uitgegaan van de tijd tussen het intreden van de verzekerde gebeurtenis en het tijdstip waarop betrokkene de leeftijd van 55 jaar bereikt.

Bij de berekening van het krachtens artikel 46, lid 2, b, verschuldigd werkelijk partieel pensioen heeft verweerster die extra periode evenwel niet in aanmerking genomen; toerekening pro rata temporis der pensioenuitkeringen deed haar uitkomen op het verhoudingscijfer $24 : 24 + 248$, hetgeen neerkomt op een percentage van 8,82 % van het theoretisch bedrag ofwel 82,90 DM per maand.

Verzoeker heeft hiertegenover betoogd dat de fictieve extra periode ook bij de berekening van het werkelijk verschuldigd uitkeringsbedrag in aanmerking moet worden genomen, hetgeen zou leiden tot een verhouding van $24 + 199 : 24 + 248 + 199$. Verweerster zou dus een pensioen van 47 % van het theoretisch bedrag, in plaats van 8,82 % moeten betalen.

2. Na zich tevergeefs tot de administratie en het Sozialgericht — en in beroep tot het Landessozialgericht — te hebben gewend, voorzag verzoeker zich in revisie bij het Bundessozialgericht, dat bij beschikking van 19 september 1979 de behandeling schorste en het Hof van Justitie verzocht zich bij wege van prejudiciële beslissing uit te spreken over de navolgende vraag:

„Moeten de uitdrukkingen ‚(vervulde) tijdvakken van verzekering‘ en ‚tijdvakken van verzekering (vervuld) vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis‘ in artikel 46, lid 2, sub a en b, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van de Europese Gemeenschappen aldus worden opgevat, dat daaronder ook zijn begrepen gelijkgestelde tijdvakken als bedoeld in artikel 1, sub r, van de verordening, die eerst bij het intreden van de verzekerde gebeurtenis kunnen aanvangen, doch die om tot een passend pensioen te komen — zoals de Duitse ‚Zurechnungszeit‘ als bedoeld in paragraaf 37 AVG — moeten worden opgeteld bij de bij het intreden van de verzekerde gebeurtenis vervulde tijdvakken van verzekering?“

Aan zijn verwijzingsbeschikking heeft het Bundessozialgericht in hoofdzaak de navolgende overwegingen ten grondslag gelegd:

1. Als de extraperioden volgens de blijkbaar niet ondubbelzinnige bewoordingen van artikel 46, lid 2, b, van verordening nr. 1408/71, volgens beschikking nr. 95 van de administratieve Commissie en volgens de rechtsleer geen vóór het plaatsvinden van het verzekerde cas vervulde tijdvakken zijn, dienen niettemin het redeverband en geest en bedoeling der bepaling in aanmerking te worden genomen.
2. Volgens artikel 37 van het AVG moeten extraperioden bij vervulde verzekeringstijdvakken worden opgeteld.

Volgens artikel 46, lid 2, a, van verordening nr. 1408/71 moeten alle vervulde verzekeringstijdvakken in aanmerking worden genomen. Onder de term verzekeringstijdvak vallen volgens de definitie van artikel 1, r, der verordening alle „gelijkgestelde” tijdvakken, dus ook de extra periode.

3. Weliswaar is de extra periode, die pas kan gaan lopen als de verzekerde gebeurtenis zich heeft voorgedaan, eigenlijk geen „vervuld” tijdvak. Niettemin kan artikel 37 van het AVG worden gelezen als een bepaaldelijk tot de Duitse verzekeringsorganen gerichte instructie, de berekening van het theoretisch bedrag betreffende.
4. Beschouwt men de extra periode evenwel als een vervuld verzekerings-tijdvak, dan valt niet in te zien waarom het niet zou moeten worden gerekend tot de vóór het cas vervulde tijdvakken. Dat het een fictieve periode is doet daaraan niet af; ook de vervangende perioden en de onderbrekingen dragen een fictief karakter en worden niettemin bij de berekening pro rata temporis in aanmerking genomen.
5. De door verzoeker bepleite uitlegging bevordert in ieder geval het vrije verkeer van werknemers.

3. De verwijzingsbeschikking is op 5 november 1979 ter griffie van het Hof ingeschreven.

Bij beschikking van 12 maart 1980 heeft het Hof, overwegende dat geen der bij het geding betrokken Lid-Staten en instellingen om een behandeling in voltallige zitting had verzocht, de zaak krachtens artikel 95, paragrafen 1 en 2, van het Reglement voor de procesvoering naar de Derde kamer verwezen.

Overeenkomstig artikel 20 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de heer

Menzies, vertegenwoordigd door de te Frankfort gevestigde advocaat H. Plage-mann, door de Bundesversicherungsanstalt für Angestellte, vertegenwoordigd door de heer Gerdts en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur N. Koch, als gemachtigde.

Op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, heeft het Hof (Derde kamer) besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Schriftelijke opmerkingen, gemaakt krachtens artikel 20 van het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie EEG

A — Tot staving van zijn betoog dat tot de in artikel 46, lid 2, b, van verordening nr. 1408/71 bedoelde verzekeringstijdvakken die vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis vervuld moeten zijn, de in artikel 37 van het AVG bedoelde extra periode moet worden gerekend, heeft de heer *Menzies* in hoofdzaak het volgende betoogd:

1. Volgens artikel 1, r, van verordening nr. 1408/71 zijn onder „tijdvakken van verzekering” te verstaan „de tijdvakken van premie- of bijdragebetaling of van arbeid welke als zodanig worden omschreven of aangemerkt ingevolge de wetgeving waaronder zij zijn vervuld, of geacht worden te zijn vervuld, alsmede alle met deze tijdvakken gelijkgestelde tijdvakken, voor zover zij als zodanig door deze wetgeving zijn erkend”. Volgens deze definitie zouden ook volgens de nationale wettelijke regeling „als vervuld beschouwde” perioden als verzekeringstijdvakken zijn te beschouwen. Dit zou ook gelden voor de extra periode, bedoeld in artikel 37 van het AVG. Deze periode zou geacht moeten worden „vóór het intreden van de verzekerde ge-

beurtenis" te zijn „vervuld", omdat de Duitse wettelijke regeling haar onlosmakelijk rekent tot de door betrokkene vóór het intreden van het cas verworven, een pensioenaanspraak constituerende verzekeringstijdvakken.

2. De door verweerster voorgestane uitlegging van artikel 46 zou leiden tot een verkorting der rechten welke de nationale wettelijke regeling van de Bondsrepubliek Duitsland verzoeker toekent. Maar het EEG-Verdrag geeft de communautaire wetgever niet de bevoegdheid tot zulk een verkorting van rechten. Volgens de artikelen 2, 7 en 51 van het EEG-Verdrag, waarop de Raad de omstrede verordening met zoveel woorden heeft gebaseerd, is de Raad tot harmonisatie van wettelijke regelingen op sociaal gebied slechts bevoegd voor zover zulk een harmonisatie het vrije verkeer van werknemers begunstigt en daarmee daadwerkelijk tot de totstandkoming van de gemeenschappelijke markt bijdraagt. Er is voor de Bundesversicherungsanstalt geen enkel nadeel aan verbonden, wanneer zij verzoeker in het genot van een extra periode stelt. Het in aanmerking nemen van de extra periode leidt er geenszins toe dat de pensioenlasten ten voordele van het Engelse verzekeringsorgaan en ten nadele van het verzekeringsorgaan van de Bondsrepubliek Duitsland worden gewijzigd. Integendeel, voor en na is het Engelse verzekeringsorgaan gehouden verzoeker een pensioen over het voor rekening van dat orgaan komend verzekeringstijdvak uit te keren. De thans door verweerster voorgestane uitlegging brengt mede dat er ten nadele van personen die hun beroepsleven goeddeels in andere Lid-Staten hebben doorgebracht, wordt gediscrimineerd.

3. Artikel 46, lid 2, b, van verordening nr. 1408/71 is, zoals door verweerster uitgelegd, innerlijk tegenstrijdig: aan de ene kant wordt de verzekerde ontslagen van de last te bewijzen dat hij een bepaald aantal minimum bijdragen heeft

gestort, anderzijds wordt hem een beroep op artikel 37 van de AVG onthouden. De door verweerster toegepaste, door haar met artikel 46, lid 2, b, van verordening nr. 1408/71 in overeenstemming geachte methode leidt tot ongerijmde resultaten en beantwoordt niet aan de in artikel 51 van het EEG-Verdrag omschreven doelstellingen van het sociaal beleid.

B — Tot staving van haar betoog, volgens hetwelk de extra periode van artikel 37 van het AVG alleen ter berekening van het theoretische bedrag in aanmerking dient te worden genomen, heeft de *Bundesversicherungsanstalt für Angestellte* de navolgende argumenten voorgedragen:

1. Haar standpunt zou worden gestaafd door beschikking nr. 95 van de administratieve Commissie van de Europese Gemeenschappen voor de sociale zekerheid van migrerende werknemers d. d. 24 januari 1974 (PB C 99, blz. 5).

2. De aanvullende periode zou niet een daadwerkelijk vervulde verzekeringsperiode zijn, vergelijkbaar met de bijdrageperiodes en daarmee gelijkgestelde tijdvakken (artikelen 27 en 28 van het AVG) of zelfs met de onderbrekingen (artikel 36 van het AVG). Artikel 37 zou uitsluitend zijn ingegeven door overwegingen van sociaal beleid en alleen zijn bedoeld om ten laste van de gemeenschap de nadelen, intredende wanneer een verzekerde op jeugdige leeftijd arbeidsongeschikt wordt of overlijdt, op te vangen. In de Duitse wetgeving is geen „minimum pensioen" voorzien; het pensioenbedrag hangt in beginsel uitsluitend af van hetgeen er aan bijdragen gestort is en van de verzekeringsduur, zodat er een formule moest worden gevonden om iemand die op jeugdige leeftijd invalide wordt casu quo zijn nabestaanden aan een volwaardig pensioen te helpen. Uit de verschillende denkbare formules (toekenning van een aanvulling; herwaarde-

ring der bijdragen, of ook in bepaalde gevallen de toekenning van een minumpensioen) verkoos de Duitse wetgever de formule, omschreven in artikel 37 van het AVG. De aldaar bedoelde extra periode berust niet op enigerlei bijdrage en is, binnen het eigenlijke pensioenstelsel, een vreemd element.

3. De extra periode mag niet op een lijn worden gesteld met „gelijkgestelde” perioden en onderbrekingen; anders dan onderbrekingen, moeten extra perioden niet in het verleden worden gesitueerd; een extra periode is niet „vervuld”; er kan, wat die periode betreft, met geen enkele waardeëenheid worden gewerkt en zij is niet als een afkoop voor in het verleden achterwege gebleven betalingen van pensioenbijdragen te beschouwen.

4. Het theoretisch bedrag, berekend met inaanmerkingneming van het bedrag der uitkering over de extra periode, behoeft — overeenkomstig artikel 46, lid 2, b, van verordening nr. 1408/71 — door het orgaan van de Lid-Staat slechts pro rata parte te worden betaald. Het artikel is te beschouwen als de afspiegeling van de huidige situatie binnen de Gemeenschap, welke door een „simplexe coördinatie” van de sociale zekerheidsstelsels wordt gekenmerkt. De omslag geschiedt in wezen naar rato van de verhouding tussen de tijdvakken van verzekering (en wonen) die onder de wettelijke regeling van de debiteuren-Lid-Staat zijn vervuld en de totale duur van de tijdvakken van verzekering (en wonen) vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis onder de wettelijke regelingen van de gezamenlijke betrokken Lid-Staten vervuld. Blijkens haar bewoordingen heeft de bepaling betrekking op vóórdien werkelijk vervulde tijdvakken, en niet op fictieve perioden welke naderhand alsnog mochten worden berekend.

5. In de lijn van verzoekers opvatting zou het tussen de Lid-Staten tot een verschillende behandeling komen naar gelang van de wijze waarop zij hun pensioenrecht hebben opgezet. Staten als de

Bondsrepubliek, die opteerden voor de formule van de „extra periode”, zouden, als het om de proratisering van het pensioen gaat, een naar verhouding zwaardere last te dragen krijgen dan staten die hun keus lieten vallen op andere formules, zoals de minimumuitkering.

6. Kortom, het standpunt van verzoeker in het bodemgeschil is niet te rijmen met de doelstelling van de artikelen 48 tot en met 51 van het EEG-Verdrag, volgens hetwelk werknemers die van het recht op vrij verkeer gebruik gemaakt hebben, niet verstoken mogen blijven van bepaalde op het terrein der sociale zekerheid gelegen voordelen, die zij in ieder geval krachtens de wettelijke regeling van een enkele Lid-Staat hebben verworven. Het gaat daarentegen niet aan te stellen dat verzoeker door een verhuizing binnen de Gemeenschap is benadeeld: zonder verordening nr. 1408/71 zou hij in het kader van een Duitse ouderdoms- en invaliditeitsverzekering in het geheel geen pensioenrecht hebben genoten, hetgeen betekent dat hem ook een evenredig deel in de uitkeringen over een „extra periode” zou zijn ontgaan.

C — Volgens de *Commissie* is de vraag naar het rechtskarakter van de extra periode bedoeld in artikel 37 van het AVG, een vraag naar de uitlegging van het nationale Duitse recht en niet van het gemeenschapsrecht. Of zulk een periode als een verzekeringstijdvak is te beschouwen dan wel alleen maar als een rekenfactor, stond dus niet ter beoordeling van de Commissie, die na afweging van alle besproken argumenten, er echter veeleer toe neigt de extra periode te beschouwen als een in het nationale recht gehanteerde rekenfactor, waaraan alleen het Duitse verzekeringsorgaan gebonden is. De Commissie komt tot de slotsom dat de vraag van het Bundessozialgericht ongeveer als volgt kan worden beantwoord:

„Volgens de definitie van artikel 1, letter r, van verordening nr. 1408/71, omvat de term „vervulde tijdvakken van verze-

kering' in de zin van artikel 46, lid 2, a, dier verordening, alle verzekeringstijdvakken en daarmee gelijkgestelde tijdvakken die onder de nationale wetgeving zijn vervuld of geacht worden te zijn vervuld. Onder 'tijdvakken van verzekering, welke voor het intreden van de verzekerde gebeurtenis zijn vervuld', als bedoeld in artikel 46, lid 2, b, van de verordening vallen alle verzekeringstijdvakken en daarmee gelijkgestelde tijdvakken, die vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis onder de nationale wetgeving zijn vervuld of geacht worden te zijn vervuld. Dit geldt voor gelijkgestelde tijdvakken op voorwaarde dat de wetgevingen volgens welke zij vervuld zijn of geacht worden te zijn vervuld, zulke tijdvakken niet slechts met het oog op de berekening van het pensioen, zon-

der rechtstreeks verband met het vervulde verzekeringstijdvak, in aanmerking nemen, doch zulke perioden ook als aan verzekeringstijdvakken gelijkwaardige perioden erkennen".

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 24 april 1980 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door de heer Menzies, vertegenwoordigd door H. Plagemann, en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door N. Koch.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 28 mei 1980 zijn conclusie genomen.

In rechte

1 Bij beschikking van 19 september 1979, ingekomen ter griffie op 5 november 1979, heeft het Bundessozialgericht het Hof van Justitie krachtens artikel 177 van het EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld inzake de uitlegging van artikel 46, lid 2, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekken en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB L 149, blz. 2.)

2 De vraag van het Bundessozialgericht luidt als volgt:

„Moeten de uitdrukkingen '(vervulde) tijdvakken van verzekering' en 'tijdvakken van verzekering (vervuld) vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis' in artikel 46, lid 2, sub a en b, van verordening nr. 1408/71 van de Raad van de Europese Gemeenschappen aldus worden opgevat, dat daaronder ook zijn begrepen gelijkgestelde tijdvakken als bedoeld in artikel 1, sub r, van de verordening, die eerst bij het intreden van de verzekerde gebeurtenis kunnen aanvangen, doch die om tot een passend pensioen te komen — zoals de Duitse 'Zurechnungszeit' als bedoeld in paragraaf 37 AVG — moeten worden opgeteld bij de bij het intreden van de verzekerde gebeurtenis vervulde tijdvakken van verzekering?"

- 3 De vraag wordt gesteld in een bodemgeschil, waarin een in de Bondsrepubliek Duitsland woonachtige Engelsman en de Bundesversicherungsanstalt für Angestellte te Berlijn als eisende en verwerende partij tegenover elkander staan. Verzoeker werd in de Bondsrepubliek het slachtoffer van een arbeidsongeval in de maand december 1975, toen hij in Duitsland 24 en in Engeland 248 maanden zijn bijdragen had betaald.

- 4 Met het oog op de vaststelling van het bedrag van het arbeidsongeschiktheidspensioen waarop verzoeker aanspraak mag maken, en wel ter berekening van het theoretisch bedrag, bedoeld in artikel 46, lid 2, alinea a, van verordening nr. 1408/71 heeft verweerster niet slechts de door verzoeker in Duitsland en in Engeland werkelijk vervulde verzekeringstijdvakken in aanmerking genomen, doch ook een extra periode („Zurechnungszeit”) van 199 maanden, zulks overeenkomstig artikel 37 van het „Angestelltenversicherungsgesetz”. Deze extra periode, bedoeld om betrokkenen in geval van vroegtijdige invaliditeit of overlijden van de verzekerde aan een volwaardig pensioen te helpen, wordt in rekening gebracht ten behoeve van verzekerden die voor het bereiken van de 55-jarige leeftijd door arbeidsongeschiktheid worden getroffen en komt overeen met het tijdvak tussen de maand waarin de verzekerde gebeurtenis is ingetreden en de laatste maand van het 55e levensjaar van betrokkene. Ter berekening van het werkelijk bedrag van de uitkering overeenkomstig artikel 46, lid 2, alinea b, van verordening nr. 1408/71 heeft verweerster evenwel bedoelde extra periode niet in aanmerking willen nemen; proratisatie der uitkeringen op basis van de breuk $24 : 24 + 248$; deed haar uitkomen op een werkelijk bedrag, overeenkomende met 8,82 % van het theoretische bedrag in Duitsland.

- 5 Verweerster heeft met name betoogd dat deze wijze van berekening in overeenstemming zou zijn met beschikking nr. 95 van de administratieve commissie van de Europese Gemeenschappen voor de sociale zekerheid van migrerende werknemers de dato 24 januari 1974 inzake de interpretatie van artikel 46, lid 2, van verordening nr. 1408/71 betreffende de „pro rata temporis”-berekening van pensioenen (PB C 99, blz. 5). Volgens die beschikking van de administratieve commissie, in artikel 81, onder a, der verordening belast met de behandeling van alle vraagstukken van interpretatieve aard, voortvloeiende uit de bepalingen der verordening, onverminderd het recht der betrokken autoriteiten, organen en personen om gebruik te maken van de rechtsmiddelen — en zich te wenden tot de rechterlijke instanties — bedoeld bij de wetgevingen der Lid-Staten, bij de verordening en bij het Verdrag, neemt het bevoegde orgaan van een Lid-Staat waarvan de wettelijke regeling bepaalt dat bij de vaststelling van het bedrag van de uitkeringen rekening wordt ge-

houden met fictieve tijdvakken die na het intreden van de verzekerde gebeurtenis zijn vervuld, deze tijdvakken uitsluitend in aanmerking voor de berekening van het theoretische bedrag, bedoeld in artikel 46, lid 2, alinea a, van verordening nr. 1408/71, en niet voor de berekening van het werkelijk bedrag, bedoeld in artikel 46, lid 2, alinea b, der verordening.

- 6 Verzoeker heeft zijnerzijds gesteld dat de omstreden extra periode ook ter berekening van het werkelijk bedrag in aanmerking moet worden genomen. Hij heeft een geding aanhangig gemaakt ten einde zich een pensioenaanspraak op basis van de breuk $24 + 199 : 24 + 248 + 199$ ofwel een werkelijk bedrag overeenkomende met 47,34 % van het theoretisch bedrag in Duitsland, te zien toegekend.
- 7 Het Bundessozialgericht wenst te weten in hoeverre een extra periode als die van artikel 37 van het Angestelltenversicherungsgesetz, ter berekening van de uitkeringen bedoeld in de alinea's a en b van artikel 46, lid 2, van verordening nr. 1408/71 in aanmerking dient te worden genomen, gelet op artikel 1, r, dier verordening, waarin „verzekeringstijdvakken” worden omschreven als „tijdvakken van premie- of bijdragebetaling of van arbeid welke als zodanig worden omschreven of aangemerkt ingevolge de wetgeving waaronder zij zijn vervuld, of geacht worden te zijn vervuld, alsmede alle met deze tijdvakken gelijkgestelde tijdvakken, voor zover zij als zodanig door deze wetgeving zijn erkend”.
- 8 Bij wege van vooropmerking zij erop gewezen dat het antwoord op de vraag allereerst moet worden gezocht in de tekst en doelstelling van artikel 46, lid 2, van genoemde verordening, waarin de berekening van bedoelde bijdragen wordt geregeld. Blijkt het in aanmerking nemen van de extra periode in een of ander stadium van de in artikel 46, lid 2, bedoelde berekening in strijd te komen met de bij die bepaling ingestelde voorziening, dan moet bedoeld tijdvak buiten beschouwing worden gelaten, zonder dat die uitsluiting, met een beroep op artikel 1, r, der verordening opnieuw discutabel kan worden gesteld.
- 9 De berekening der in artikel 46, lid 2, bedoelde uitkeringen geschiedt in twee fasen. In de eerste, in alinea a omschreven fase heeft het bevoegde orgaan van elke Lid-Staat aan welks wettelijke regeling de werknemer onderworpen is geweest, allereerst het theoretische bedrag te berekenen van de uitkering

waarop betrokkene aanspraak zou kunnen maken, indien alle tijdvakken van verzekering, vervuld krachtens de wettelijke regelingen van de Lid-Staten waaraan hij onderworpen is geweest, in de betrokken staat en krachtens de door hem toegepaste wettelijke regeling zouden zijn vervuld. In de tweede, in alinea b der bepaling omschreven fase, stelt het orgaan vervolgens het werkelijke bedrag vast, dat op basis van het in de vorige alinea bedoelde theoretische bedrag te zijnen laste komt, en wel zulks naar verhouding van de duur van de tijdvakken van verzekering die vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de door het orgaan toegepaste wettelijke regeling zijn vervuld, tot de totale duur van de tijdvakken van verzekering, vóór het intreden van de verzekerde gebeurtenis krachtens de wettelijke regelingen van alle betrokken Lid-Staten vervuld.

- 10 Het theoretisch bedrag moet, naar met zoveel woorden in artikel 46, lid 2, alinea a, is bepaald, worden berekend alsof de verzekerde uitsluitend in de betrokken Lid-Staat werkzaam ware geweest. Daaruit volgt dat, wanneer in de wettelijke regeling van die staat — ten einde betrokkenen in geval van vroegtijdige invaliditeit of overlijden van de verzekerde aan een volwaardige uitkering te helpen — voorzien is dat ter berekening van de uitkering niet slechts de door de verzekerde vervulde tijdvakken in aanmerking moeten worden genomen, maar ook een extra periode, overeenkomende met het tijdsverloop tussen het tijdstip waarop de verzekerde gebeurtenis intreedt en dat waarop hij de 55-jarige leeftijd bereikt, die extra periode ook ter berekening van het in alinea a bedoelde theoretische bedrag in aanmerking moet worden genomen.
- 11 Zulk een periode, bedoeld om ervoor te zorgen dat het niveau der uitkeringen worde berekend alsof de verzekerde, ongeacht zijn feitelijke leeftijd, op het tijdstip waarop de verzekerde gebeurtenis intreedt ten minste de 55-jarige leeftijd had bereikt, mag evenwel bij de berekening van het in alinea b bedoelde werkelijke bedrag niet in aanmerking worden genomen. Gaat het er bij de in alinea a bedoelde berekening om de werknemer het maximum theoretisch bedrag te verzekeren waarop hij aanspraak had kunnen maken indien hij al zijn verzekeringstijdvakken in de betrokken Lid-Staat had vervuld, de bedoeling van de in alinea b omschreven berekening is een andere. Alinea b is alleen bedoeld om de uitkeringslast naar evenredigheid van de duur der verzekeringstijdvakken, in elke dier Lid-Staten vóór de verwezenlijking van de verzekerde gebeurtenis vervuld, over de organen der Lid-Staten om te slaan. Zou bij die berekening pro rata acht worden geslagen op een extra periode als de onderhavige, niet overeenkomende met een periode van

verzekering of zelfs werkelijk verblijf in de betrokken Lid-Staat, vervuld voor het intreden van de verzekerde gebeurtenis, dan zou daarmee, wat de uitkeringslasten der onderscheiden Lid-Statens betreft, het evenwicht eenzijdig en kunstmatig worden verstoord op een wijze die met de voorziening van artikel 46, lid 2, niet te verenigen valt.

- 12 De gestelde vraag dient derhalve in die zin te worden beantwoord dat een extra periode („Zurechnungszeit“) welke volgens de wettelijke regeling van een Lid-Staat ten einde betrokkenen bij vroegtijdige invaliditeit of overlijden van de verzekerde aan een volwaardige uitkering te helpen, wordt opgeteld bij verzekeringstijdvakken, voor het intreden van de verzekerde gebeurtenis vervuld, wel ter berekening van het theoretisch bedrag, bedoeld in artikel 46, lid 2, alinea a, maar niet ter berekening van het werkelijk bedrag, bedoeld in artikel 46, lid 2, alinea b, van verordening nr. 1408/71 in aanmerking dient te worden genomen.

Kosten

- 13 De kosten, door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

uitspraak doende op de vraag, door het Bundessozialgericht bij beschikking van 19 september 1979 gesteld, verklaart voor recht:

„Een extra periode („Zurechnungszeit“) welke volgens de wettelijke regeling van een Lid-Staat, ten einde betrokkenen bij vroegtijdige invaliditeit of overlijden van de verzekerde aan een volwaardige uitkering te helpen, wordt opgeteld bij de verzekeringstijdvakken, voor het intreden

van de verzekerde gebeurtenis vervuld, dient wel ter berekening van het theoretisch bedrag, bedoeld in artikel 46, lid 2, alinea a, maar niet ter berekening van het werkelijke bedrag, bedoeld in artikel 46, lid 2, alinea b, van verordening nr. 1408/71 in aanmerking te worden genomen”.

Kutscher

Mertens de Wilmars

Mackenzie Stuart

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 26 juni 1980.

De griffier

A. Van Houtte

De president

H. Kutscher

CONCLUSIE VAN DE ADVOCaat-GENERAAL G. REISCHL
VAN 28 MEI 1980¹

*Mijnbeer de President,
mijne heren Rechters,*

Tussen partijen in dit prejudicieel geding is in geschil het bedrag van een arbeidsongeschiktheidsuitkering, zoals dat volgens artikel 46, lid 2, van 's Raads verordening nr. 1408/71 van 14 juni 1971 (betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, PB L 149 van 5 juli 1971, blz. 2) moet worden berekend.

Verzoeker in het bodemgeschil is een op 15 juli 1937 geboren en in de Bondsrepubliek Duitsland woonachtige Engelsman, die in december 1975 arbeidsongeschikt werd in de zin van paragraaf 23 van het Angestelltenversicherungsgesetz (AVG) van 23 februari 1957 (Bundesgesetzblatt I, blz. 88, laatstelijk gewijzigd

op 12 december 1977, Bundesgesetzblatt I, blz. 2557). Hij had toen 24 maanden in de zin van de Rentenversicherung, en dus niet de wachttijd van 60 maanden bedoeld in paragraaf 23, Absatz 3 AVG, vervuld. Wel was hij in Engeland 248 maanden verzekerd geweest en die periode moest volgens artikel 45 van verordening nr. 1408/71 voor het verkrijgen van een aanspraak op uitkeringen in aanmerking worden genomen.

De Bundesversicherungsanstalt für Angestellte, verweerster in het bodemgeschil, kende hem op zijn daartoe strekkend verzoek met ingang van januari 1976 een volgens artikel 46, lid 2, van verordening nr. 1408/71 berekende uitkering wegens arbeidsongeschiktheid toe. De desbetreffende voorschriften luiden sinds de toetreding der nieuwe Lid-Staten als volgt:

¹ — Vertaald uit het Duits.